Пізнаємо природу

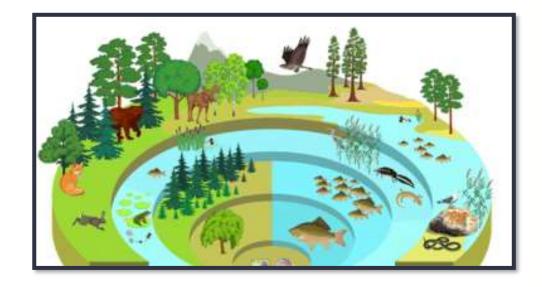
Дата: 07.03.2024

Клас: 6-А

Предмет: Пізнаємо природу

Урок: № 48

Вчитель: Капуста В.М.

Як організми співіснують у середовищі.

«Партнери». «Нахлібники» і «квартиранти».

Повторення. Що ми бачимо на небі.

Мета уроку:

- формувати знання про співіснування різних видів організмів у природному середовищі та його важливість для стабільності екосистем;
- вивчити поняття "нахлібники" і "квартиранти": розібратися в поняттях "нахлібники" (організми, які живуть на поверхні іншого організму, отримуючи з нього користь) і "квартиранти" (організми, які живуть всередині іншого організму, використовуючи його ресурси), різноманітність організмів, які співіснують один з одним у природі, та їхні взаємини, включаючи партнерські стосунки між нахлібниками, квартирантами та їх господарями.

Організація класу

Встали, дітки, всі рівненько, Посміхнулися гарненько,

Настрій на урок взяли Й працювати почали.

Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

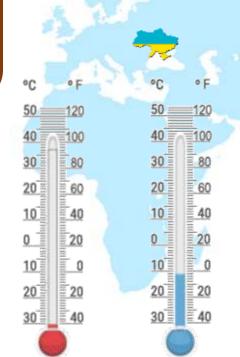

Привіт, друзі! А яка зараз пора року? Який місяць? Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми йшли до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

Перевірка домашнього завдання

Назви типи середовищ існування організмів. Які особливості середовища організм? Як організми конкурують? Хто такі хижаки? Наведи приклади паразитів.

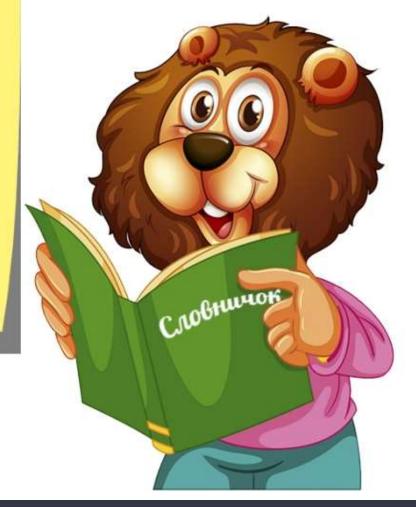

Між організмами є стосунки, які приносять користь ім обом.

Мутуалізм— взаємовигідне співжиття організмів.

Довідничок

Комахи-запилювачі розносять пилок квіткових рослин на великі відстані, а ті «розплачуються» з ними нектаром.

підручник. Сторінка 180

Гриби дають захист і мінеральні речовини одноклітинним зеленим водоростям, а натомість отримують органічні речовини (разом вони утворюють лишайники)

_{Підручник.}
Сторінка

Робота в підручнику

_{Підручник.} **Сторінка**

180

Розглянь приклади мутуалізму.

Цікавинка

Рибки-клоуни без остраху живуть поміж отруйних щупалець актиній. Перш ніж оселитися у своє нове «житло», рибки дають себе вжалити, а у відповідь на це подразнення організм риби виробляє захисний слиз. Риби вентилюють воду навколо актиній і в такий спосіб приносять їм поживу, а актинія захищає їх від хижаків — мурен і рифових акул.

_{Підручник.} Сторінка

Цікавинка

Деякі види актиній приклеюються до мушлі рака-самітника й харчуються залишками його їжі. І раку користь: пекучі щупальця актиній відлякують від нього ворогів.

Підручник. Сторінка

На корінні багатьох дерев і трав поселяються бульбочкові бактерії

_{Підручник.} Сторінка

Цікавинка

У водоймах є місця, де організми позбавляються від надокучливих співмешканців, решток їжі. У коралових рифах такі послуги для мурен, морських окунів, черепах, акул пропонують риби-чистильники. Дослідники знайшли «очисні станції», де великі тварини стоять у черзі, щоб малеча очистила їх від паразитів. Поясни значення такого співіснування для організмів.

Підручник. Сторінка 1 **Q 1**

Фізкультхвилинка

P

Коменсалізм — вид взаємозв'язків між живими організмами, за якого один організм існує за рахунок іншого (хазяїна), не завдаючи йому шкоди.

Слово вчителя

Різноманітні прояви коменсалізму серед рослин і тварин поділяють зазвичай на два види: нахлібництво та квартирантство. Критерієм для такого поділу є визначальні харчові та просторові зв'язки

підручник. **Сторінка**

Запам'ятай

Нахлібниками спочатку називали організми, які супроводжують великих хижаків і живляться рештками їхньої їжі.

Підручник. Сторінка

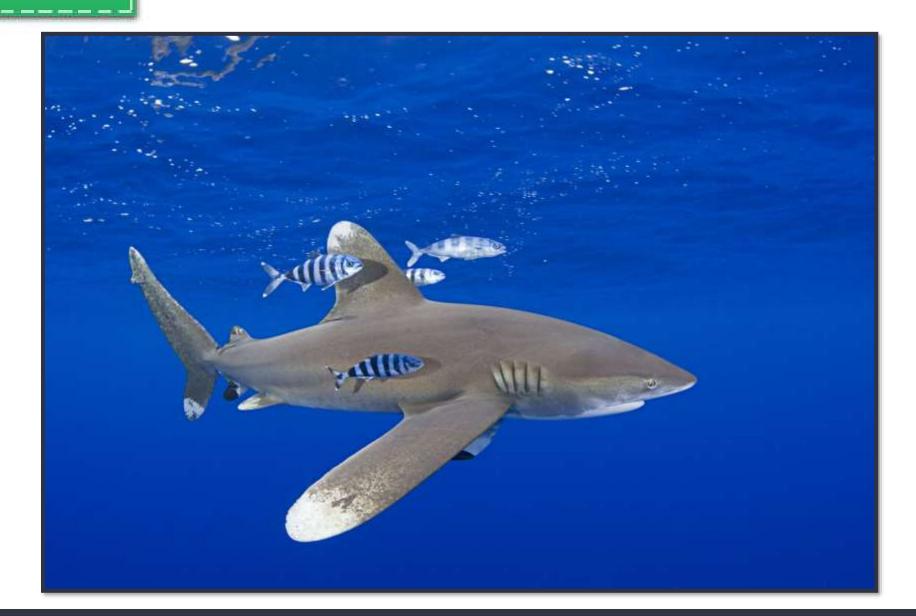
Песці харчуються з обіднього столу білих ведмедів

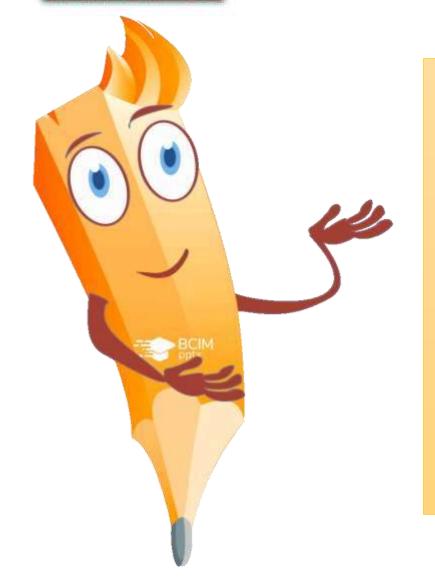
Риби-лоцмани — рештками їжі акул

_{Підручник.}
Сторінка

Запам'ятай

Згодом це поняття набуло ширшого змісту, і в сучасному розумінні явище нахлібництва охоплює й інші взаємодії.

В Африці поряд з великими рослиноїдними тваринами (слонами, буйволами, носорогами) можна часто побачити єгипетських чапель

_{Підручник.} Сторінка

Слово вчителя

У природі, особливо серед рослин, поширений ще один вид коменсалізму— квартирантство.

У царстві флори є рослини, які ростуть на поверхні інших, більших за розмірами, рослинних організмів

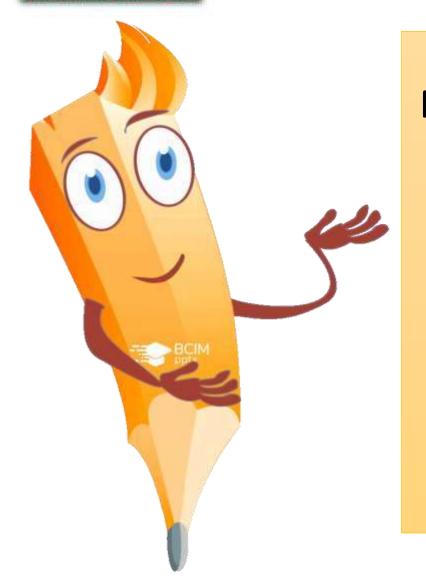

_{Підручник.} Сторінка

Запам'ятай

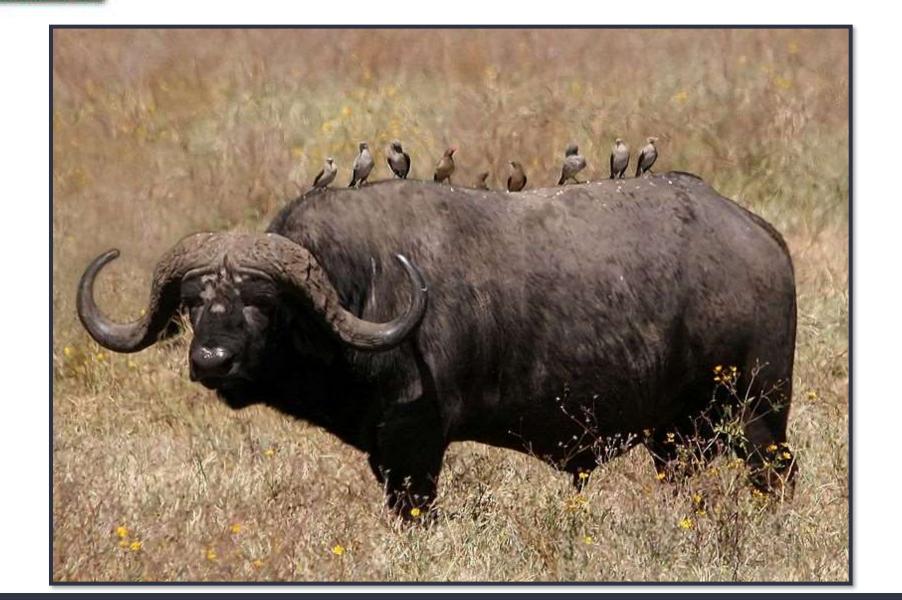

Рослина-хазяїн слугує їм опорою та забезпечує оселення ближче до сонячного світла. Вони мають пристосування для прикріплення до стовбура чи гілок, отримують воду й органічні речовини безпосередньо з повітря і ніякої шкоди хазяїну не завдають.

_{Підручник.} Сторінка

Як називаються взаємозв'язки між цими тваринами?

_{Підручник.} Сторінка

Риби-прилипали

Їхньою особливістю є овальний диск-присосок на голові. За його допомогою риби прикріплюються до великих морських тварин (акул, морських черепах, скатів, китів) і мандрують разом із ними. Крім безплатного проїзду, істоти отримують ще й захист та їжу. Майже повний сервіс, як під час захопливого морського круїзу на лайнері

Губка кошик Венери

Яскравий приклад коменсалізму — пара креветок, які поселяються всередині кошика Венери — чи не найгарнішої серед губок. Тут креветки перебувають у безпеці, живляться продуктами, які фільтрує губка, мають свіжу воду. Губці від них ані користі, ані шкоди. Коли креветки підростають, то потрапляють у пастку й живуть разом у кошику аж до смерті. У Японії скелети цих губок дарують молодятам як символ вічного кохання.

підручник. **Сторінка**

Домашне завдання

Зворотній зв'язок Human або ел. пошта <u>valentinakapusta55@gmail.com</u>

Підручник § 40, ст. 180-184, опрацювати; запитання ст. 184 (усно) скласти конспект.

BCIM pptx

Рефлексія

«Аргументація власної відповіді»

На уроці я працював, бо	_
Своєї роботою на уроці я	_
Урок здався мені	_
Протягом уроку я	_
Мій настрій	
Матеріал уроку був для мене	

